

Informace ze zdravotnictví kraje Vysočina

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Jihlava
15.7.2004

9

Diabetologie - činnost v kraji Vysočina v roce 2003

Podkladem pro zpracování dat je roční výkaz o činnosti zdravotnických zařízení pro obor diabetologie A (MZ) 1-01, který je součástí Programu statistických zjišťování Ministerstva zdravotnictví v ČR na rok 2003. Výkaz vyplňuje samostatně každá diabetologická ordinace, včetně ambulantních částí nemocnic, bez ohledu na zřizovatele. Zároveň jej vyplňují ordinace praktických lékařů (dále jen PL) pro dospělé. Ti však vykazují pouze ty diabetiky, které sami aktivně léčí. Údaje pro výpočty relací na obyvatelstvo byly získány z dostupných materiálů ČSÚ.

Diabetes mellitus je chronické onemocnění vyvolané nedostatkem inzulínu. Existují dva základní typy diabetu: diabetes I. typu (E10) vyskytující se v dětském věku nebo časně dospělosti, ten je vždy závislý na léčbě inzulínem. K vývoji diabetu II. typu (E11) dochází obvykle v dospělosti. Tato forma diabetu je někdy léčena pomocí diety, častěji vyžaduje užívání perorálních antidiabetik (dále jen PAD) nebo inzulínových injekcí.

Ambulantní diabetologickou péči zajišťovalo v roce 2003 celkem 24 diabetologických ordinací ve kterých pracovalo 14,22 lékaři a 16,37 SZP a 129 ordinací PL pro dospělé. Na jednoho lékaře připadlo v průměru 2 071 léčených pacientů a 6 369 ošetření-vyšetření. To znamená, že na jednoho pacienta připadají v průměru 3 ošetření za rok.

Personální zajištění a činnost oboru diabetologie podle druhu zdravotnického zařízení

Druh zdravotnického zařízení	Počet ZZ a pracovišť	Počet zaměstnanců ¹⁾		Počet ošetření (vyšetření)			
		lékaři	SZP	celkem		z toho	
				absolutně	v %	na 1 lékaře	počet na 10 000 obyvatel
Ambulantní část lůžkových ZZ	5	3,35	4,55	18 677	20,6	5 575	360,86
Samostatné ordinace lékařů specialistů	16	9,82	9,72	59 602	65,8	6 069	1 151,57
Samostatná ordinace PL pro dospělé	122	-	-	-	-	-	-
Ostatní ambulantní zdravot. zařízení	8	1,05	2,10	12 290	13,6	11 705	237,45
kraj Vysočina	151	14,22	16,37	90 569	100,0	6 369	1 749,88

¹⁾ Součet úvazků (včetně smluvních)

Personální zajištění podle území

Okres, kraj	Počet ZZ a pracovišť	Lékaři		SZP	
		počet lékařů ¹⁾	počet lékařů na 10 000 obyvatel	počet SZP ¹⁾	počet SZP na 1 lékaře
Havlíčkův Brod	34	1,57	0,17	2,02	1,29
Jihlava	26	2,60	0,24	2,60	1,00
Pelhřimov	20	4,00	0,55	4,10	1,03
Třebíč	34	2,70	0,23	2,70	1,00
Žďár nad Sázavou	37	3,35	0,27	4,95	1,48
kraj Vysočina	151	14,22	0,27	16,37	1,15

¹⁾ Součet úvazků (včetně smluvních)

Činnost oboru diabetologie

Území, okres	Počet ošetření (vyšetření)			Na 1 lékaře připadá			Počet ošetření (vyšetření) na lékaře a den
	absolutně	na 10 000 obyvatel	na léč. pacienta	počet ošetření	léčených pacientů	obyvatel	
Havlíčkův Brod	11 511	1 214,46	2,56	7 332	2 869	60 450	29,09
Jihlava	16 285	1 504,21	3,04	6 263	2 061	41 667	24,86
Pelhřimov	19 807	2 728,46	4,58	4 952	1 081	18 133	19,65
Třebíč	16 005	1 368,64	2,99	5 928	1 982	43 280	23,52
Žďár nad Sázavou	26 961	2 157,04	2,72	8 048	2 957	37 279	31,94
kraj Vysočina	90 569	1 749,88	3,08	6 369	2 071	36 393	25,27

Ke konci roku 2003 bylo na diabetes v našem kraji léčeno 29 446 osob (ČR 686 865), z toho 77,80 % (22 908) bylo léčeno v ordinacích odborných diabetologů, 22,20 % (6 538) v ordinacích PL pro dospělé. Během roku došlo k nárůstu léčených osob o 4,42 %. Výskyt onemocnění diabetu je vyšší u žen než u mužů, a to o 8,16 %.

Počet léčených diabetiků k 31.12.

Území, okres		Celkem	Léčené osoby					
			v diabetologických ordinacích			v ordinacích PL pro dospělé		
			muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
Havlíčkův Brod	a	4 505	1 275	1 456	2 731	812	962	1 774
	b	100,00	28,30	32,32	60,62	18,02	21,35	39,38
Jihlava	a	5 358	2 007	2 443	4 450	431	477	908
	b	100,00	37,46	45,60	83,05	8,04	8,90	16,95
Pelhřimov	a	4 325	1 828	2 072	3 900	173	252	425
	b	100,00	42,27	47,91	90,17	4,00	5,83	9,83
Třebíč	a	5 351	1 850	2 242	4 092	572	687	1 259
	b	100,00	34,57	41,90	76,47	10,69	12,84	23,53
Žďár nad Sázavou	a	9 907	3 596	4 139	7 735	977	1 195	2 172
	b	100,00	36,30	41,78	78,08	9,86	12,06	21,92
kraj Vysočina	a	29 446	10 556	12 352	22 908	2 965	3 573	6 538
	b	100,00	35,85	41,95	77,80	10,07	12,13	22,20
počet léč. na začátku období k 1.1.2003	a	28 200	10 071	12 019	22 090	2 779	3 331	6 110
	b	100,00	35,71	42,62	78,33	9,85	11,81	21,67

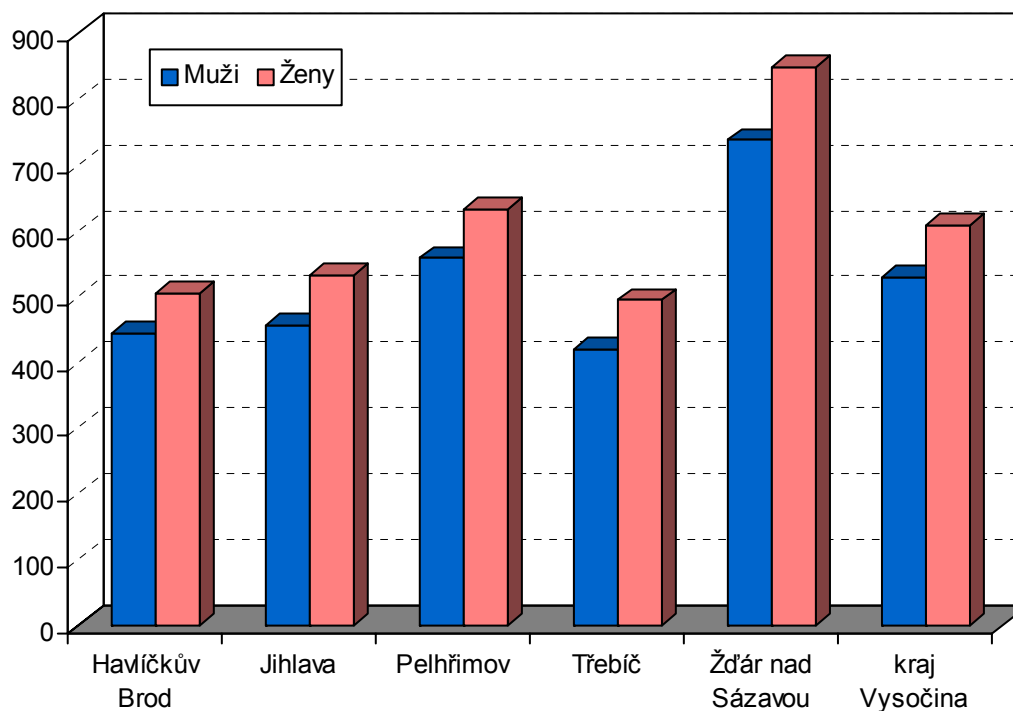
a) absolutně

b) v procentech

Diabetici podle pohlaví a území v porovnání s obyvateli

Území	Celkem	Muži	Ženy	% z celku		na 10 000 obyvatel	
				muži	ženy	muži	ženy
Havlíčkův Brod	4 505	2 087	2 418	46,33	53,67	444,2	504,5
Jihlava	5 358	2 438	2 920	45,50	54,50	456,9	531,2
Pelhřimov	4 325	2 001	2 324	46,27	53,73	558,2	633,6
Třebíč	5 351	2 422	2 929	45,26	54,74	420,4	494,4
Žďár nad Sázavou	9 907	4 573	5 334	46,16	53,84	737,4	848,4
kraj Vysočina	29 446	13 521	15 925	45,92	54,08	528,5	608,5

Počet léčených diabetiků k 31.12. podle pohlaví v porovnání s obyvateli

Největší nárůst léčených diabetiků od roku 2000, kdy vznikl kraj Vysočina, zaznamenal okres Žďár nad Sázavou. V okresech Havlíčkův Brod, Třebíč a Pelhřimov došlo sice k poklesu registrovaných pacientů, ale to hlavně z důvodu, že dispenzarizovaní pacienti zaregistrovaní v diabetologických ordinacích, které ukončili činnost, se dosud u jiných nezaevidovali, nebo přešli k internistům a ti diabetologický výkaz nevyplňují.

Z jednotlivých okresů největší počet onemocnění diabetu na 10 000 obyvatel má Žďár nad Sázavou (793,28), nejmenší potom Třebíč (457,92).

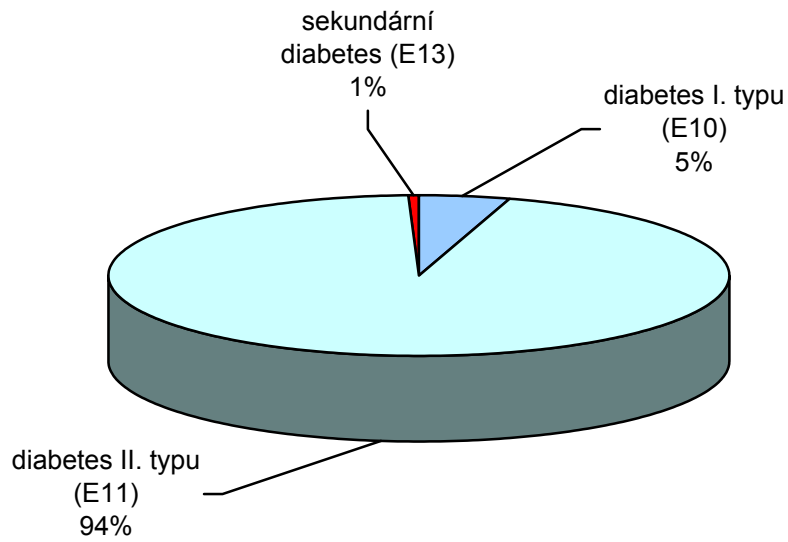
Vývojová řada léčených diabetiků

Území, okres	Počet diabetiků k 31.12.			
	2000	2001	2002	2003
	absolutně			
Havlíčkův Brod	5 703	4 307	4 053	4 505
Jihlava	5 339	5 081	5 136	5 358
Pelhřimov	4 754	4 627	4 168	4 325
Třebíč	6 275	6 528	5 328	5 351
Žďár nad Sázavou	8 710	9 034	9 539	9 907
kraj Vysočina	30 781	29 577	28 224	29 446
	index (rok 2000 - 100,0)			
Havlíčkův Brod	100,0	75,5	71,1	79,0
Jihlava	100,0	95,2	96,2	100,4
Pelhřimov	100,0	97,3	87,7	91,0
Třebíč	100,0	104,0	84,9	85,3
Žďár nad Sázavou	100,0	103,7	109,5	113,7
kraj Vysočina	100,0	96,1	91,7	95,7

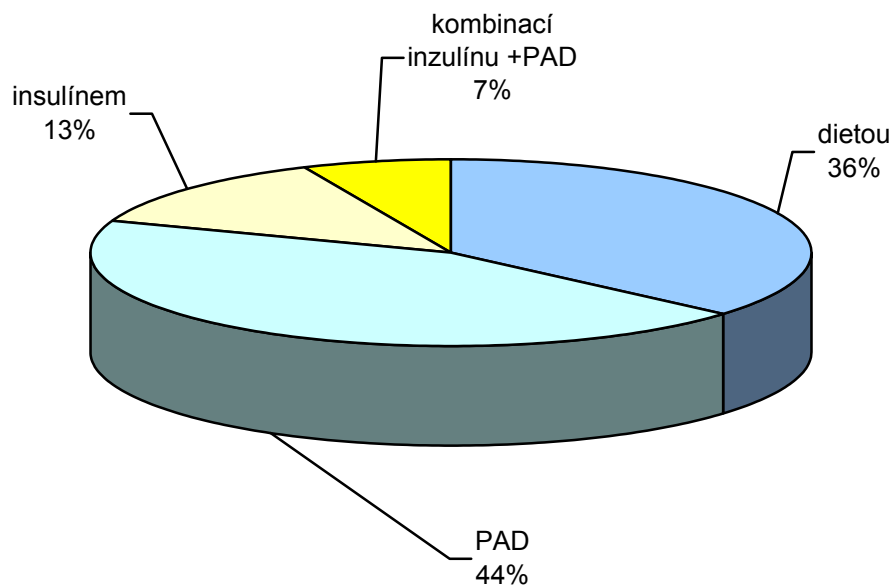
Počet léčených osob podle jednotlivých typů diabetu

Území, okres	Celkem		v tom			Poruchy glukosové tolerance (R73,0)
	absolutně	na 10 000 obyvatel	I. typ DM (E10)	II. typ DM (E11)	sekundární DM (E13)	
Havlíčkův Brod	4 505	474,68	365	4 125	15	239
Jihlava	5 358	494,59	504	4 767	87	479
Pelhřimov	4 325	596,30	143	4 157	25	237
Třebíč	5 351	457,92	111	5 221	19	328
Žďár nad Sázavou	9 907	793,28	269	9 608	30	564
kraj Vysočina	29 446	568,99	1 392	27 878	176	1 847

Léčené osoby podle jednotlivých typů diabetu

Léčení diabetici podle druhu léčby

Struktura pacientů podle druhu léčby byla následující: 36,4 % osob se léčilo jen dietou, 44,2 % PAD, 12,6 % osob inzulinem a 6,8 % inzulinem v kombinaci s PAD. Z celkového počtu léčených diabetiků (29 446) bylo diabetickou komplikací postiženo 7,8 % osob. Ze všech diabetologických komplikací bylo nejvíce pacientů postiženo diabetickou retinopatií (poškozením oční sítnice) 3,03 %. Diabetickou nefropatií (poškozením ledvin) trpělo 2,64 % z celkového počtu léčených osob a 2,11 % pacientů bylo sledováno pro diabetickou nohu. Zde se jedná o závažné narušení tkání nohy v důsledku porušeného cévního oběhu. Z celkového počtu diabetiků s tzv. diabetickou nohou (622) jich má 77 amputovanou nohu. Jednou z příčin nárůstu tohoto onemocnění jsou sociální podmínky obyvatel spojené s životním stylem.

Počet léčených osob s komplikací diabetu

Okres, kraj	Diabetická						
	nefropatie		retinopatie			noha	
	Celkem	z toho s renální insuficiencí	Celkem	z toho		Celkem	z toho s amputací
				proliferativní	slepota		
Havlíčkův Brod	612	93	711	187	23	273	65
Jihlava	403	164	576	113	18	321	42
Pelhřimov	463	144	541	76	13	650	51
Třebíč	221	67	473	33	17	79	34
Žďár nad Sázavou	778	253	892	287	20	622	77
kraj Vysočina	2 477	721	3 193	696	91	1 945	269

Léčení diabetici podle druhu léčby

Okres, kraj	Celkem k 31.12.	z toho léčení (absolutně)			
		jen dietou	PAD	insulínem	kombinací insul.+PAD
Havlíčkův Brod	4 505	1 865	1 817	591	232
Jihlava	5 358	2 279	1 857	1 037	185
Pelhřimov	4 325	1 243	2 283	428	371
Třebíč	5 351	1 793	2 526	709	323
Žďár nad Sázavou	9 907	3 546	4 530	944	887
kraj Vysočina	29 446	10 726	13 013	3 709	1 998
	Muži k 31.12.	z toho léčení (absolutně)			
		jen dietou	PAD	insulínem	kombinací insul.+PAD
Havlíčkův Brod	2 087	865	849	267	106
Jihlava	2 438	1 042	862	451	83
Pelhřimov	2 001	604	1 092	187	118
Třebíč	2 422	832	1 117	344	129
Žďár nad Sázavou	4 573	1 614	2 140	456	363
kraj Vysočina	13 521	4 957	6 060	1 705	799
	Ženy k 31.12.	z toho ženy léčené (absolutně)			
		jen dietou	PAD	insulínem	kombinací insul.+PAD
Havlíčkův Brod	2 418	1 000	968	324	126
Jihlava	2 920	1 237	995	586	102
Pelhřimov	2 324	639	1 191	241	253
Třebíč	2 929	961	1 409	365	194
Žďár nad Sázavou	5 334	1 932	2 390	488	524
kraj Vysočina	15 925	5 769	6 953	2 004	1 199

Vypracovala: Jarmila Nikodýmová
 ÚZIS ČR, Krajský odbor Vysočina
 Benešova 21, 586 01 Jihlava
 tel.: 567 563 691, 567 563 696
 e-mail: fiarova@uzis.cz
<http://www.uzis.cz>